

De Duinen zijn, tusſchen *Katwijk* en *Noordwijk*, veel ſmaller dan bij *Wassenaar*, en bevatten geene Pannen of Valleijen hoegenaamd. —

Even voorbij *Noordwijk* zijn zij, als het ware, in twee ketens verdeeld; de eene is die reeks van hooge Duinen, welke, onafgebroken van den *Hoek van Holland* af, tot tegen den Dijk van de *Honksbosſchen* doorloopt. — De andere is een ſtrook lage Duinen of geestgronden, veelal met hout bezet of beteeld, ook wel met ſchapen beweide, en, langs een aantal wegen, zeer toegangbaar, welke bij *Noordwijk* eenen aanvang nemen, zich met de overige Duinen circa ½ uur boven *Noordwijkerhout* vereenigt.

Tuſſchen deze beide gedeelten van het Duin is een zeer lange ſtrook weiland, met watering en ſlooten doorneden en met woningen bezet, waarvan de laaſte zijn die van den Landbouwer *Ruigrok*, — *Sasbergen* en het *Paardenkerkhof*, op de overgelegde Kaart aangeduid. Door deze weilanden loopen, in de lengte, de *Woensdagsche* en *Donderdagsche Wateringen*, waarvan het water, van ouds af, tot aan *Noordwijk* toe, over de gronden dezer gemeente

wierd afgevoerd, waarvoor aan dezelve, door die van *Noordwijkerhout*, jaarlijks eenige gelden werden opgebracht: doch zeer kort geleden, is door de gemeente van *Noordwijkerhout*, dit water met eene dwarsvaart, ten noorden van het Dorp opgevangen en, midden door de Duingronden heen, naar de *Haarlemmer* trekvaart afgeleid, niet zonder twist en proces tuſſchen beide gemeenten.

De *Donderdagsche* Watering is het meest naar den Zeekant gelegen, en ontlaſt zich in de *Woensdagsche*, waarmede zij in dezelfde rigting loopt: beide beginnen zij aan het noordelijk einde der gezegde weilanden, en ontvangen aldaar, uit het Duin zelve, langs ſnalle beken, een gedeelte Duinval. — Van het punt, waar de twee ketens Duinen vereenigd zijn, verheffen die aan den voorkant zich allengskens, en worden, even voorbij het Schulpſpoor van de *Kalkovens* naar Zee, reeds aanmerkelijk hoog. Tuſſchen dezen hoogen voorkant en de Zeeduinen, liggen de vlakten, welke onder de *Afwatering van het Zegveld* begrepen zijn, en zich uitſtrekken tot dicht aan den *Zandvoorder Weg*.

Voor dit artikel is tevens geraadpleegd:

J.G.G. Jelles. Geschiedenis van beheer en gebruik van het Noordhollands Duinreservaat. Arnhem 1968.

Geknipt Geknipt Geknipt

Haagse parken rijk aan vogels

In het rapport "Vogels in en om Den Haag", dat de Haagse Vogelbescherming in 1991 al weer voor de vijfde keer heeft uitgegeven, staan een heleboel wetenswaardigheden over het vogelleven in en om Den Haag. Globaal broeden er ieder jaar zo'n 10.000 paren van een kleine 100 soorten. Naast veel cijferwerk ook boeiende verhalen over het wel en wee van de vogels in hun telgebied.

Het rapport is te bestellen door overmaking van f9,- (incl. portokosten) op giro 35 86 185 t.n.v. Penningmeester Haagse Vogelbescherming te Den Haag onder vermelding van "Inventarisatie rapport 1991".

Het Vogeljaar viert 40-jarig bestaan

Ter gelegenheid van het 40-jarig bestaan ontvangt elke nieuwe abonnee de Vogelkalender 1993. Nieuwe abonnees kunnen fl. 25,- storten op gironummer 96 44 72 t.n.v. "Het Vogeljaar", Boterbloemstraat 20, 5231 RR He-

del. Het jubilerende Vogeljaar hoopt op vele nieuwe leden.

Herfstnatuurspel trekt record aantal toeschouwers

Aangetrokken door het fraaie herfstweer hebben zo'n 300 kinderen in de herfstvakantie deelgenomen aan het, door het IVN georganiseerde, herfstnatuurspel. Langs de route die door "Het Zuidhollands Landschap" voerde waren ruim 30 opdrachten uitgezet. Deze opdrachten varieerden van vorm en verspreiding van zaden tot plantenherkenning en van vogelgeluiden herkennen tot zoeken naar gallen aan eikebladeren. Tevens was er een complete rebus opgesteld met de daarin verstopte slagzin "De natuur zonder zaad is als een vis zonder graat". De medewerkers van het IVN kunnen terugzien op een geslaagd herfstnatuurfest.

Herfstvakantie Terschelling 1992

Jan Wierda

Reeds tientallen jaren is Terschelling een geliefkoosd vakantieoord, vooral in de zomermaanden. Toch heeft ook de herfst op het eiland voor velen zijn bekoring.

We hebben ervaren dat dit niet alleen voor de vogelaar geldt, maar met name ook voor niet vogelende partners of gezinsleden. In de herfstvakantie zijn alle huisjes, stacaravans, hotels etc. zeer goed bezet. Wie in de gelegenheid is om een week te kiezen net buiten die week is

veel goedkoper uit.

In de maand oktober moet je rekening houden met een nat pak. Wie dat wil trotseren kan volop genieten van het brede scala van mogelijkheden welke het eiland biedt.

Wij hebben ervaren dat ieder aan zijn trekken komt; huismussen, familiefanaten, cultuurvreter, natuurfreaks, zeevissers en (gelukkig ook) vogelaars. Vooral voor de laatste categorie is dit verslag bedoeld. Gedurende onze vakantie waren steeds zo'n 30 vogelaars actief. Ik wil "actief" benadrukken, omdat iedereen dagelijks op pad gaat, elk naar eigen voorkeur. Het eiland is relatief klein, 30 km. lang en 3 1/2 km. breed, zodat je elkaar vaak tegenkomt en actuele informatie snel is uitgewisseld. Een centraal punt hierbij vormt het mededelingenbord op de camping "Tjermelân", waar ook de meeste vogelaars in gehuurde stacaravans verblijven. Er hangt een prima sfeer, met een gezonde prestatiedrang. Het verslag is als volgt ingedeeld:

1. Paal 18
2. De Boschplaat
3. Waddendijk
4. Oosterend, bosjes bij de Lijkweg
5. Formerumse en Hoornsche Bos
6. West-Terschelling, "Doodemanskisten"

1. Paal 18

De kust ten noorden van Oosterend, bij Paal 18, is een geliefd kijkpunt voor zeevogeltrek. Er is een strandpaviljoen, de Hartbreaker genaamd, dat enige beschutting geeft tegen de zelden aflatende westenwinden. Dagelijks heb ik er enkele uren zitten kijken, meestal in gezelschap van een lokale of "vakantie"-vogelaars.

Elke dag zag ik grote groepen Zwarte Zeeëenden. Een enkele keer ook een Grote Zeeëend. Op het strand altijd pleisterende meeuwen en Drieteenstrandlopers. Dagelijkse doortrek van Eidereenden, Futen, Jan van Genten, Parel- en Roodkeelduikers en een enkele Brilduiker. Vooral de laatste dagen ook veel Rotganzen en Zeekoeuten (wellicht een enkele Alk?!). Hoogtepunten tijdens de circa 15 uur zeetrek kijken waren: 1 Rosse Franjepoot, 3 Kleine Jagers, 6-10 Dwergmeeuwen, 3-5 Drieteenmeeuwen, 1 Noordse Stern (1ste jaars) en 3 Kleine Alken.

2. De Boschplaat

Ondanks urenlang rondsnoeien op dit uitgestrekte slikkige gebied kwam ik helaas geen Bokje tegen. Anderen is dit wel gelukt. Het is een goed gebied voor piepers

en gorzen. Ook is er in de bosjes langs het fietspad een Klapekster gezien. Zelf zag ik aan de westkant van de Boschplaat, in de haagjes vlakbij Oosterend, een Hop. Op het slik aan de kust veel Bergeenden, Tureluurs en Bonte Strandlopers.

3. Waddendijk

De zuidkant van het eiland is in de loop der eeuwen ingepolderd. Hierbij is de Waddendijk ontstaan. Een goed gebied voor piepers, kwikstaarten en snippen. Vanaf de dijk dun je zowel het wad als de polders afscopen. Op het wad veel steltlopers als Rosse Grutto's, Wulpen en Kanoeten. In de weilanden Kieviten, Goudplevieren, Scholeksters en Rotganzen. Vlakbij West-Terschelling had ik het geluk op een ruig terreintje (bij de waterzuivering) een Velduil op te stoten.

4. Oosterend, bosjes bij de Lijkweg

Dit gebied bestaat uit bewoonde boerderijen, weelderig omzoomd met bomen, bosjes en houtwallen. De bosjes bij de Lijkweg hebben een zekere faam op het gebied van zeldzame zangertjes.

Zelf zag ik er onder meer een Bladkoning, Tjiftjaffen, Sijzen, Zwartkop, Barmsijs, Kepen en Goudhaantjes.

5. Formerumse en Hoornsche Bos

Deze bossen zijn niet dik met vogels bezaaid. Een specht bijvoorbeeld is er, zeker in het najaar een zeldzame vogel. Hoewel de aantallen gering zijn kun je toch op wat leuks stuiten. Een Katwijkse groep ontdekte er in een groep mezen een Taigaboomkruiper. Ook ik zag deze vogel en kon de determinatie bevestigen. Uit de literatuur is bekend dat het determineren van de soort geen "sinecure" is, door zijn grote gelijkenis met de "gewone" Boomkruiper. Ik heb ervaring met Taigaboomkruipers in Zweden (*Certhia familiaris familiaris*), de Alpen en de Pyreneeën (*C. brachydactyla*). Dit betrof mijn eerste Nederlandse exemplaar en volgens de literatuur moet het dan de Scandinavische ondersoort betreffen (*C. familiaris*). Ik nam de volgende kenmerken waar:

Geluid
Circa 4 uren heb ik de vogel gevolgd om zoveel mogelijk kenmerken te verkrijgen. Steeds riep de vogel ijl en zacht "siet-siet-siet", geheel afwijkend van het bekend harde boomkruiper geluid: "tsie-tsie" (dat je altijd hoort als hij van boom tot boom vliegt).

Kop

Boven de donkere oogstreep, aan weerszijden van het donkere kraalooje, was een duidelijke witte wenkbrauwstreep aanwezig. Met name achter het oog breder worden en abrupt hoekig eindigend, mede scherp begrensd door het bruin met witte spikkels van bovenkop en nek. Het donkere snaveltje was kort en slechts weinig gebogen (anderhalf tot hooguit twee keer de teugellengte).

Onderzijde

De gehele onderzijde was spierwit, met name ook op de flanken. Alleen op de onderstaartdekveren was een weinig grijs aanwezig.

Verenkleed

De vogel maakt van achter gezien een erg lichte indruk. De onderkleur was op schouders en vleugels "koffie met melk" achting bruin. De lichte indruk kwam ook

door de kleine witte vlekjes op de bovenkop, schouders en vleugeldekveren. Er was verder nauwelijks contrast te zien, noch op de rugzijde noch op de vleugel.

6. West-Terschelling en "Doodemanskisten"

Wat zeldzaamheden betreft bleek dit gedeelte van het eiland het meest produktief. De gehele week was in "de Kom", buiten en Westpier van het haventje een 1e jaars Zwarte Zeekoet aanwezig. Ook zag ik daar weer een late Noordse Stern, ditmaal een adult. In het begin van de week werd in het parkje bij het bejaardencentrum een 1e jaars Sperwergrasmus ontdekt. Ook ik zag de vogel op twee verschillende dagen en heb deze plumpe "Sylvia" uitgebreid kunnen bestuderen. Verder werd hier ook een Bladkoning gezien.

In het aan West-Terschelling grenzende bos bevinden zich twee kleine plasjes, de Doodemanskisten ge-

naamd. De groep van vier waar ik een dag mee optrok ontdekte vlakbij een Pallas' Boszanger. Helaas konden alleen wij van dit Siberisch juweeltje genieten, omdat hij de volgende dag niet is teruggevonden. Wel leverde de zoekactie maar liefst zeven Vuurgoudhaantjes op.

Epiloog

De bedoeling van dit verslag is slechts om een impressie te geven van wat er in een week in het najaar op Terschelling mogelijk is. Ik zag er 100 vogelsoorten. Anderen kwamen met elkaar zelfs op 140. En dat allemaal in één week. Geenszins heb ik de pretentie volledig geweest te zijn met de opsomming van (vogel)gebieden. Wel heb ik getracht de vogelende lezer (en zijn familie) duidelijk te maken dat een herfstvakantie op Terschelling alleszins de moeite waard is.

Stichting Vogelasiel Noordwijk

Albert van der Werf

Verslag derde kwartaal 1992

Een Aalscholver was wel de markantste gast die we dit kwartaal aan het vogelasiel te behandelen kregen. Eind juli werd hij danig verzwakt binnengebracht, maar na een antibioticakuur en ettelijke porties sprout kon hij begin augustus weer gelost worden aan het Oosterduinsemeer.

Wat jonge vogels betreft, blijft het moeilijk met zangvogels. Slechts een enkele kan na verloop van tijd gelost worden. De meeste jonge eenden konden wel worden uitgezet. Het mooiste resultaat werd echter behaald met vier jonge Gierzwaluwen. Na een dieet van meelwormen, rundergehakt en universeel voer, en talloze proefvluchten door de huiskamer, konden ze eind juli koers zetten naar het zuiden.

Eind september werden er drie Goudhaantjes binnengebracht, die tijdens de trek uitgeput waren geraakt of ergens tegenop waren gebotst. Twee konden er na een dag rust hun tocht weer vervolgen. Ook werd er eind september een malle mok gebracht met wat olieschade aan de veren en daardoor ook verzwakt. Deze is inmiddels ook weer gelost.

Zoals reeds vermeld in het vorige verslag, kunnen we aan het Dompad blijven zitten. Na een periode van onzekerheid omtrent de toekomst van het asiel kunnen we nu plannen wat betreft renovatie gaan maken. Vooral de houten bovenbouw van het asiel is hard aan vernieuwing toe.

Soort	Aanwezig 1-7-92	Gebracht	Dood	Gelost	Aanwezig 30-9-92
Fuut	-	1	1	-	-
Aalscholver	-	1	-	1	-
Jan van Gent	-	2	2	-	-
Noordse Stormvogel	-	1	-	-	1
Blauwe Reiger	-	2	2	-	-
Wilde Eend	14	8	2	20	-
Waterhoen	-	5	3	2	-
Kleine Mantelmeeuw	1	4	1	1	3
Zilvermeeuw	2	7	6	1	2
Kokmeeuw	-	5	3	2	-
Visdief	-	1	1	-	-
Spreeuw	-	8	6	2	-
Huismus	-	4	3	1	-
Merel	2	15	12	5	-
Lijster	-	2	1	-	1
Putter	-	1	1	-	-
Tijftjaf	-	1	-	1	-
Goudhaantje	-	3	1	2	-
Witte Kwikstaart	-	1	1	-	-
Gierzwaluw	-	6	2	4	-
Huiszwaluw	-	2	1	1	-
Kauw	2	2	2	2	-
Ekster	-	1	1	-	-
Turkse Tortel	-	4	3	1	-
Duif	6	20	10	12	4
Agapornis	-	1	-	1	-
Totaal	27	108	65	59	11